

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. j. Existentia motus localis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

maior, aut minor; & quod sint commensurabiles; ad hoc enim ut sint commensurabiles, requiritur inter eas rationalis proportio, scilicet dupli, vel sesquialteri, quod exigit vnam partem aliquotam vnius esse quoque aliquotam alterius, quae sit communis virtusque mensura, utpote quae sit medietas vnius, & tertia alterius; tunc enim illae quantitates habent se sicut numeri, quorum unitas mensura est communis, ex cuius defectu diameter licet longior costa, non est tamen ipsi commensurabilis. Hoc posito.

Duplex probatio Philosophi.

Probatur conclusio duplici ratione Aristotelis. Prima est, quia si motus per circulum aequè velox est, ac motus rectus, sequitur quod aequali tempore transibit aequale; hoc autem implicat, quia sic daretur circulare, quod esset aequale recto: ergo motus circularis & rectus non possunt comparari secundum velocitatem. Secunda probat, non posse comparari motum localem cum alteratione, quia aequales motus aequali tempore transeunt aequale; & qualitas non est aequalis spatio: ergo alteratio non est aequalis motui locali.

Ratio à priori.

Ratio à priori est, quia inter illos motus non potest esse comparatio propria secundum velocitatem & tarditatem, quae non possunt habere vnam mensuram communem: sed motus specie diuersi, rectus nimirum & circularis, non possunt habere vnam mensuram communem; pars enim recta non habet proportionem cum curua. Vnde argumentor. Si esset eadem mensura communis, ea esset aequalitas duarum linearum, quarum altera esset curua, & altera recta: sed illa aequalitas non est communis mensura, quia linea circularis aequalis rectae non potest petri transiri eodem tempore, quo recta: ergo motus recti, & motus circularis nulla potest esse communis mensura. Confirmatur, quia si ex linea circulari fieret triangulus, maiori tempore opus esset ut eadem celeritate percurreretur propter versionem angulorum: ergo si ex triangulo fieret quadratum, cum maior esset area, maior esset circulatio: ergo si fieret circularis, quae est omnium capacissima, esset amplior area, & ita mobile ut eandem lineam circularem decurrat, maiori eget tempore quam si esset recta.

Prima obiectio.

Obiicitur primò. Velocitas est accidens motus, sicut albedo est accidens corporis: sed duo corpora specie diuersa comparari possunt in albedine: ergo duo motus, circularis & rectus, comparari possunt in velocitate.

Respondeo negando paritatem, quia datur vna mensura communis albedinum, quae sunt in corporibus specie diuersis; non datur autem vna mensura communis velocitatis motuum specie diuersorum.

Secunda obiectio.

Obiicitur secundò. Velocitas motus attenditur penes longitudinem spatij quod decurratur: circularis, & recta sunt longitudine comparabiles: ergo motus circularis & rectus possunt comparari. Probatur minor, quia potest solum, quod in longum protenditur, in circulum contrahi, eadem permanente longitudine sub diuersa figura: ergo linea circularis & recta possunt longitudine comparari.

Resp. negando maiorem; nam in motu circulari, ut dixi, non attenditur velocitas penes lineam descriptam, sed ex eo petitur, quod in tanto tempore tales anguli circa idem centrum describantur; propterea enim licet aequales sint lineae, non possunt tamen decurri eodem tempore, quia non habent eandem capacitatem.

Tertia obiectio.

Obiicitur tertio. Omnis linea quanta est alteri

vel aequalis, vel inaequalis: sed linea recta & circularis sunt quanta: ergo sunt aequales, vel inaequales. Patet v. g. quod arcus est longior, quam chorda; imò linea recta definitur esse omnium breuissima.

Resp. verum esse quod omnes istae lineae possunt habere aequalitatem, aut inaequalitatem; sed nego illas esse mensurabiles proportionem rationalem, quia non est ambarum vna mensura; vnde fateor illas aequales esse, sed nego illas aequales eodem tempore decurri posse.

QVÆSTIO II.

De motu locali generatim.

DE motibus alterationis & accretionis, commodior alibi erit dicendi locus, ut monui. De motu locali plura ponuntur in libris de cælo, occasione motus cælestis; nunc de illo generatim accepto quatuor breuiter dici possunt; eius existentia, quidditas, causa, species aliqua; reliqua referuo in tractatum sequentem.

SECTIO I.

Existentia motus localis.

Arist. 6. Physic.

NEGABAT Zeno, dari motum vllum localem, atque idipsum plurimis probabat argumentis, quae dissoluit Philosophus à textu 74. videndum igitur primò est, utrum verè detur motus localis: secundò utrum ille sit aliquid distinctum à mobili, & à loco.

§. I.

Utrum verè detur motus localis.

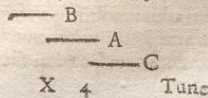
Dico primò, certum omninò esse, quod prius datur motus localis, neque contrarium euincunt rationes quibus illum impugnabat Zeno. Dux priores disputatione tertia solutæ sunt, quia procedebant ex infinitate continui. Tres aliae restant hic breuiter proponendæ, ac dissoluendæ.

Prima est. Quod quiescit in quolibet nunc temporis, non mouetur in illo tempore: sed id quod moueri dicitur, putà sagitta, in quolibet nunc temporis quiescit: ergo non mouetur. Probatur. Quod est in sibi aequali loco, non mouetur: sagitta in singulis nunc est in sibi aequali loco: ergo non mouetur.

Prima ratio Zenonis.

Respondet Philosophus, mobile quidem in singulis nunc temporis non moueri; sed in partibus temporis moueri, ubi spatium occupat maius se.

Secunda est. Si daretur motus, sequeretur duplicem esse aequale suo dimidio; sumantur enim tres magnitudines aequales, singulae habentes quatuor partes aequales. Prima sit immobilis, quae vocetur AAAA, secunda vocetur BBBB, quae sit supra lineam A, & incipiat ex media parte illius, ita ut primum B, sit cum secundo A; tertia dicatur CCCC, quae ponatur sub fixa magnitudine, ita ut primum C, sit cum vltimo A, contra B, sic:

Secunda ratio Zenonis.

Tunc magnitudo ista C, moueatur intra horam per totam magnitudinem A, ita vt cum perueniet ad secundum A, ubi inceperat B, moueatur B, versus A, à quo inceperat C: tunc quia B, non habebit pertransseunda nisi duo A, intra mediam horam mouebitur, & in illa media hora ipsum C, transibit alia duo A; in fine autem mediæ horæ simul erunt tres magnitudines. Tunc sic argumentor, B, intra mediam horam pertransibit quatuor palmos C: sed quatuor palmi C, sunt æquales quatuor palmis A: ergo B, intra mediam horam tantum conficit spatium, quantum C, conficit intra horam; & tamen supponuntur æqualiter moueri.

Respondet Aristoteles, esse impossibile vt duo mobilia, quæ mouentur æqualiter, transeant æquales magnitudines fixas inæquali tempore; quamuis possint inæquali tempore pertransire magnitudines æquales, quarum vna non est fixa, & mouetur contra mobile; illa enim quæ mota est, citius transitur; & hoc accidit in casu proposito: nam C, transit vnâ horâ totam magnitudinem A, immotam; & B, vna semihora totam magnitudinem C, quæ mouetur versus B.

Tertia ratio Zenonis.

Tertia Zenonis ratio est, dum res mutatur, v.g. quando ex non alba fit albâ, nec est sub vno extremo, nec sub altero: ergo inter contradictoria erit medium.

Respondeo rem dum mutatur, esse partim sub vno extremo, partim sub altero; v.g. quantitas bipalmaris si ex non alba fit albâ, secundum primum palmum est albâ, secundum alterum non erit albâ.

§. I I.

Virum latio sit aliquis modus distinctus ab ipso mobili.

Conclusio affirmans.

Dico secundò, tenendum omnino esse, quod motus localis est entitas modalis distincta realiter & à mobili, & à loco: non est autem sola connotatio noni loci. Sic censent communiter omnes contra Scotum & Gregorium, quibus placet motum localem non esse aliud, quam entitatem mobilis, prout coexistit successiue spatio.

Prima ratio.

Ratio tamen illa primò est, quam saepe in simili casu attuli. Implicat omnino vt attribuat alicui noua denominatio, nisi prius intelligatur facta esse in aliquo mutatio: sed mobile per motum localem acquirit nouam denominationem, quod nimirum coexistat modò huic, modò alteri loco: ergo debet facta esse mutatio vel in mobili, vel in loco, vel in aliquo alio: atqui mutatio non est facta in loco, nec in ipsa entitate mobilis, quæ eadem omnino est ac ante: ergo in ipsa entitate motus, quæ fit cum prius non esset.

Euasio.

Dices, fieri mutationem in mobili, quatenus connotat locum, quem prius non connotabat.

Sed contrà. Implicat vt mobile connotet locum, quem prius non connotabat, nisi vel in ipso, vel in aliquo alio factum sit aliquid, quod non erat ante: sed per se mobile nunc connotat locum, quem ante non connotabat: ergo vel in ipso, vel in aliquo alio debet esse factum aliquid, quod non erat ante.

Secunda ratio.

Secundò illa distinguuntur realiter, quæ possunt separari: sed potest motus separari à mobili, quia dum mobile quiescit, non habet motum: ergo motus distinguitur à mobili.

Euasio.

Dices, responderi facile posse (sicut dictum est

A de vicatione ac duratione) quod motus non separatur à mobili secundum id quod dicit in recto, sed tantum secundum id quod connotat in obliquo.

Sed contrà. Implicat vt exurgat vlla noua relatio, aut denominatio, nisi alicubi fiat aliquid, vel intrinsecum, vel extrinsecum; id est, vel fundamentum, vel terminus, vel aliquid aliud: sed per se res quiescens habet entitatem motus, & non connotationem: ergo implicat vt habeat illam connotationem, quin fiat aliquid, vel intrinsecum, vel extrinsecum ipsi mobili: atqui nihil dici potest fieri præter motum: ergo motus est aliqua entitas noua.

B Tertiò. Si motus non esset entitas distincta à Tertio mobili, sequeretur quod mobile non aliter se haberet, quando mouetur motu circulari, quam quando mouetur motu recto; quia moueri esset entitas mobilis prout connotat varium & varium spatium: sed in vtroque motu idem reperitur: ergo sunt idem.

Dices, vario modo connotari locum in motu circulari, & in motu recto.

Contrà. Varius ille modus connotandi est aliquid in mobili, quod non esset si moueretur motu recto: ergo est aliquid distinctum ab entitate mobilis.

Denique omnis potentia realis habet actum realem sibi correspondentem: sed potentia motrix est vera potentia realis: ergo habet actum realem sibi correspondentem. Ille actus realis non est entitas mobilis, sed est entitas motus localis: ergo motus localis est entitas realis distincta realiter à mobili.

Obiicitur primò. Sicut duratio non est aliquid distinctum ab entitate rei durantis, ita nec motus est aliquid distinctum ab entitate mobilis. Probat, quia vt res coexistat successiue diuerso tempore, non est opus noua entitate durationis, quæ distinguatur à re durante: ergo nec opus est re distincta ab ipso mobili, vt mobile successiue coexistat diuerso loco.

Resp. negando paritatem, quia dum res durans coexistit diuersis temporibus, fit mutatio in ipsis temporibus; & ita res planè immutata coexistere potest diuersis temporibus, sicut rupes in litore fluminis immota coexistens est diuersis aquis: at verò locus non mutatur, ideoque oportet omnino vt mutetur mobile, alioqui non coexistet diuersis locis.

Obiicitur secundò. Vt aliquis intelligatur moueri localiter, sufficit quod entitas mobilis connotet diuersas partes spatij, & variam distantiam: sed mobile per suam entitatem distat, & præsens est spatio: ergo motus localis est entitas mobilis.

Resp. distinguendo maiorem. Mobile per suam entitatem distans est, & præsens spatio permanenti, concedo; successiue, nego. Id est quando quiescit, non eget alia entitate superaddita vt præsens sit loco; quando autem præsens est successiue, eget alia entitate superaddita, quia non potest noua exurgere denominatio sine noua forma denominante.

Obiicitur tertiò. Non est maior ratio, cur motus sit distinctus à mobili, vt mobile connotet modò vnum, modò aliud spatium, quam vt ubi sit distinctum, vt per illud locatum connotet tale spatium.

Resp. negando paritatem, quia dum mobile connotat successiue spatia diuersa, diuerso modo se habet, neque aliud recipit quam motum: ergo motus

motus est aliquid distinctum à mobili; at verò dum res est præsens loco permanenter, & illum connotat, cum ante non connotaret, sufficienter intelligitur aliter se habere per ipsum motum.

Quarta ob-
iectio. Obicitur quartò, Mobile debet mutari, vt co-
existat loco, cui non coexistebat ante: ergo locus
debet mutari, & accipere aliquid noui, vt coexistat
corpori, cui ante non coexistebat: hoc autem ab-
surdum est: ergo sicut locus sine vlla sui mutatio-
ne coexistere de nouo potest corpori, potest etiam
sine mutatione ipsum mobile coexistere loco.

Resp. negando paritatem, quia locus non co-
existit mobili per actum ipsius loci, sed per actum
ipsius mobilis; mobile autem coexistit loco per
actum ipsius mobilis, & per potentiam motricem
residentem in ipso mobili, vel certè illi ab extrin-
seco impressam; vnde coexistentia illa debet fieri
per mutationem factam in mobili, non autem per
mutationem factam in ipso loco.

SECTIO II.

Quidditas propria motus localis.

Definitur motus localis ab Aristotele, *Actus
deus quod fertur propter fertur*, seu motus secun-
dum vbi. Videndum igitur est primò, an, & quo-
modo successio sit illi essentialis; deinde quænam
sint diuisiones motus localis.

S. I.

*Verum motus localis esse possit instantaneus, an
verò essentialiter sit successiuus.*

Aliis verbis proponi solet, an quolibet motu
veloci velocius possit dari: qua de re disputat
Philosophus 6. *Physic. textu 15.* si enim nullus est
motus, qui non sit successiuus, certum est quod
quolibet motu veloci dari potest velocior.

Conclusio
negatiua. Dico primò, nullum esse possibilem etiam di-
uinitus motum localem instantaneum, sed illam
essentialiter esse successiuum. Ita docent Suarez, &
Vasquez, eosque sequuti plurimi Doctores.

Explicatio. Dixi motum propriè dictum, idest, qui sit cum
transitu per medium: asserui v. g. Petrum ne diui-
nitus quidem posse in instanti Lugduno ire Pari-
sios, transiendo per totum medium interiectum,
quod sic à me ponitur. Primò vt excludam pro-
prium motum, quo Angelus potest non deferendo
spatium in quo est, occupare nouum spatium mu-
tato modo extensionis. Secundò vt excludam mo-
tum Angeli, quo potest, iuxta communem senten-
tiam, deferere locum totum, in quo est, & locum
occupare proximum. Tertio, vt excludam adduc-
tionem, quæ non est nisi productio noui vbi, si-
ue prior deferatur locus, siue non deferatur; si
enim illa esset possibilis, fieri sine dubio posset in
instanti.

Prima pro-
batio. Ratio igitur primò est, quia implicat aliquid
adequari eodem instanti spatio maiori se: sed in
motu mobile ponitur in spatio maiori se: ergo im-
plicat dari motum localem in aliquo instanti.

Ratio. Respondent aduersarij, posse aliquid fluenter
adequari spatio maiori se, non posse adequari
permanenter.

Sed contrà. Implicat vt aliquid simul, & semel
adequetur alicui spatio, & tamen adequetur fluen-
ter: sed quod adequatur in instanti, adequatur si-
mul: ergo quod adequatur in instanti, non ade-
quatur fluenter. Probatur maior. Id quod simul

A adequatur alteri, habet simul præsentiam cum to-
to altero: sed implicat vt aliquid simul etiam fluen-
ter habeat præsentiam cum toto altero maiori se:
ergo etiam fluenter non potest adequari simul ma-
iori se. Probatur minor. Implicat aliquid esse alte-
ri æquale, & non æquale: sed quod habet præsen-
tiam cum toto altero, est æquale illi, & tamen non
est æquale, quia supponitur minus: ergo implicat
vt aliquid simul habeat præsentiam cum aliquo to-
to maiori se. Deinde ostendo implicare vt aliquid,
in instanti adequetur spatio maiori se. Adequari
spatio in instanti, est simul adequari toti spatio;
adequari fluenter, est prius adequari vni parti
spatij, deinde verò adequari alteri parti: sed ade-
quari simul, & non adequari simul, sunt contra-
dictoria: ergo adequari in instanti, & adequari
fluenter, sunt dictoria.

Secundò. Implicat vt sine replicatione aliquid
simul plura loca occupet: sed mobile quod moue-
retur in instanti, occuperet simul plura loca: er-
go implicat vt aliquid moueatur in instanti. Pro-
batur minor. Illud est simul in pluribus locis, de
quo dicere licet eodem temporis instanti, *est in
termino à quo, in medio, & in termino ad quem*;
sed de eo quod moueretur in instanti, liceret di-
cere in eodem temporis instanti, quod esset in ter-
mino à quo, in medio, & in termino ad quem;
quod probò, quia si non est simul in medio, & in
termino ad quem: ergo prius est in medio, quam
in termino ad quem: ergo ille motus est successi-
uus, in quo est prius, & posterius. Confirmatur,
quia de homine qui moueretur in instanti, liceret
dicere, *est in termino ad quem, & non est in ter-
mino ad quem*. Est, quia supponitur; & non est,
quia quando licet dicere, *Petrus est in medio*; li-
cet dicere, *non est in termino ad quem*: sed eo in-
stanti licet dicere, *Petrus est in medio*: ergo licet
dicere, *Petrus non est in termino ad quem*. Imò sic
posset Romæ ire Parisios, & redire Romam eodem
instanti; quod absurdum est, quia reliquisset Ro-
mam, & non reliquisset: reliquisset, quia iussit
Parisios; non reliquisset, quia eodem instanti di-
cere liceret, *est Roma, non ergo reliquit Romam*.

Confirmatio. Obicitur primò. Virtus motrix infinita, qualis
est diuina, potest mouere velocius, quam quali-
bet virtus finita: sed si non possit mouere in in-
stanti, non poterit velocius mouere, quam qua-
libet virtus motrix finita: ergo virtus motrix infi-
nita potest mouere in instanti. Probatur minor. Si
motus non fiat in instanti, motus non habebit
velocitatem nisi finitam: sed velocitas finita potest
produci à virtute motiua finita: ergo si motus non
fiat in instanti, virtus motrix infinita non poterit
velocius mouere, quam qualibet virtus finita.

Obicitur primò. Virtus motrix infinita, qualis
est diuina, potest mouere velocius, quam quali-
bet virtus finita: sed si non possit mouere in in-
stanti, non poterit velocius mouere, quam qua-
libet virtus motrix finita: ergo virtus motrix infi-
nita potest mouere in instanti. Probatur minor. Si
motus non fiat in instanti, motus non habebit
velocitatem nisi finitam: sed velocitas finita potest
produci à virtute motiua finita: ergo si motus non
fiat in instanti, virtus motrix infinita non poterit
velocius mouere, quam qualibet virtus finita.

Resp. virtutem motricem infinitam in eo differ-
te à virtute motrice finita, quod dato quolibet
motu veloci virtus infinita facere potest motum
velociorem, quod non potest virtus finita, quæ ad
certum tantum motum est determinata; vnde ad
argumentum negatur prima minor. Ad probatio-
nem distinguitur minor. Velocitas finita potest
produci à virtute motiua finita, ita vt semper mo-
uere possit velocius, & velocius, nego; ita vt non
possit mouere semper velocius, & velocius, con-
cedo.

Instantia. Instabis. Sumantur omnes virtutes motiue fini-
te possibiles; nulla est producibilis velocitas fini-
ta in motu, quæ non possit esse ab aliqua, vel sal-
tem ab omnibus illis virtutibus motiuis fini-
tis: sed Deus non potest producere velocitatem
nisi finitam: ergo Deus non potest mouere ve-
locius